

Oljuútgerðarhavnin skal vera í Suðuroynni

- Her er einki at bíða við, vit mugu velja, hvat útgerðarstøðin skal vera. Líka so stórt val tað er, at avgera, hvar útgerðarhavnin skal vera, enn størri val er tað ikki at siga, hvar hon skal vera. Tað kann ikki bera til, at útlendingar skulu siga, hvar hon skal vera segði Hergeir Nielsen undir viðgerðini av 1. útbjóðing í farnu viku

JAN MULLER

-Frá at hava verið bygnir um seg sjálvan og sitt umhvørvi í eini 1000 ár leypa fóroyngar nu við báðum beinum inn í tann dalkandi partin av heiminum, har alt verður gjørt, bara pengar taast afturríyn segði Hergeir Nielsen, tingmaður ur Tjóðveldisflokkinum m.a. undir orðaskiftinum um 1. útbjóðing.

Og hann helt fram:

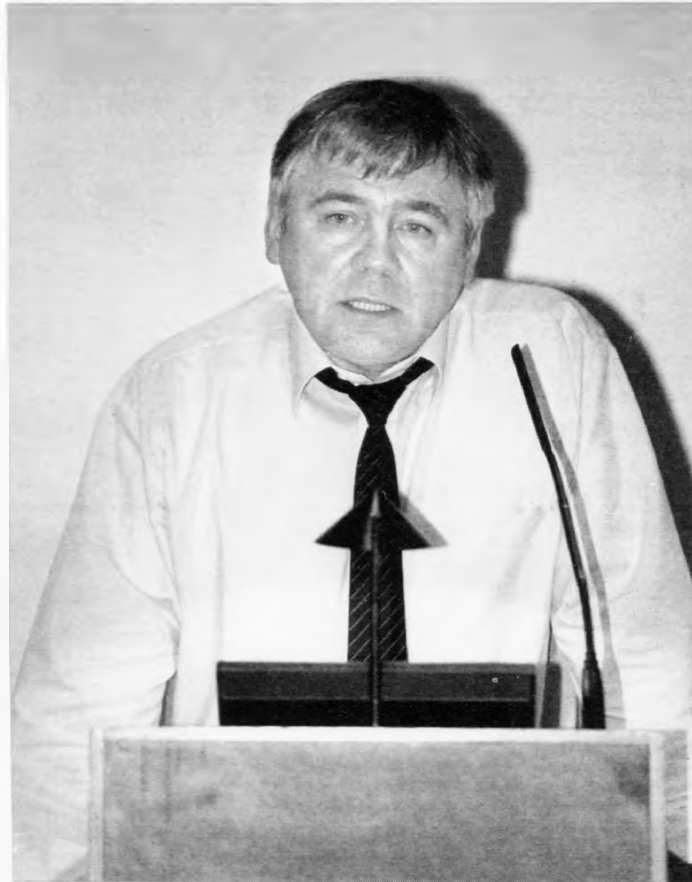
-Frá at hava framleitt eina dygdargóða og heilsugevandi matvøru, fara vit nu at leita eftir kolbrintum, sum saman við tí surevni, ið er í luftini í fyrsta umfari, fer at geva okkum ferð á motararnar og vælferðina, og síðani regna oman fyri okkum aftur - sum kolsurevni og økja um ferðina á tí skadiliga rakstrarhusarinnum. Hetta er tann keðiligari parturin av tí heila, men henda partin hava vit so longu valt segði tingmaðurin, sum visti á, at vit nu fara ur 20. öld við eini mentan, ið bygd á naturrunar gávu er um bót, haga, hjørgum, fríðum og havi og yvir í eina aðra, sum eisini er frá naturrunar hond og langt ur landi skotin.

-Munurin á teimum er, at tann fyrri endurnýggjar seg sjálva, og vit hava livað væl av henni, meðan tann seinna hvørvur, oftani aðrenn hon hevur takkað fyri seg. Og eftir standa vit ta við rovinum av henni og møguliga eisini við rovinum av eini fiskivinnu. Okkara neyðars klóta venar og eymkar seg sáran undir hesum árinu við umfatandi dalking, sjúkum og misvokstri

Vit vita einki enn

Hergeir Nielsen segði viðari, at vit vita ikki, um henda komandi oljuvinnan gerst til nakað sum helst, og tí er tað kanska nakað tíðliga at sláast um at byta virðini, tí har eru møguliga engi virði. Um vit so finna olju, so kann vera lítið av henni.

-Prisirnir kunnu fara niður og aðrar umstøður kunnu forða okkum í at troyta hana. Men hóast vit onga olju finna, so noyðast vit undir fyrirreikingarnar av henni, tí stóða skal takast til, hvar á landi henda vinna skal etablera seg. Tingmaðurin ur Suðuroynni undirstrikaði í sama viðfangi, at tað er skeivt, tá tað verður

Hergeir Nielsen, tingmaður undir orðaskiftinum um oljuútbjóðingina. Mynd Jens K Vang

upplýst, at hon ikki krevur so nógv pláss á landi at byrja við og við hesum sipaði hann til spurningin um oljuútgerðarhavnina.

Marknaðarkreftirnar

Hergeir Nielsen segði viðari, at hóast nógv verður tosað um at lata frælsu marknaðarkreftirnar ráða á hesum øki og at politikarar skulu halda seg burtur, so verður tað í uppskotinum nevnt ein roð av politiskum átökum til at styra vinnuni, og hesum kundi hann fult taka undir við.

-Men tað fer ikki at vera rimuligt at lata tað upp í hendurnar á fremmandafólki at gera av, hvussu samfelag okkara skal siggja út og serliga ikki aftaná at teir eru farnir higani fyri seinastu ferð.

Hergeir Nielsen visti her á spurningin, hvussu tað er ásett, hvussu byggjast skal,

hvussu umhvørvið skal haldast rent osfr.

-Alivinnan og oljuvinnan líkjast ikki sort, báðum torvar firðir og umhvørvisligt atlit til endamál sín, og eins stór sjálvfylgja tað er, at tað almenna leggur út aliokini, eins stór sjálvfylgja er tað, soleiðis sum kolvetnislógin fyriskrivar, at tað almenna leggur út óki til oljuvinnuna.

Hann helt tað tí vera fullkomnan orsøk at lata tær stóru avgerðirnar upp í hendurnar á útlenskum stórkapitali, ta man samtíðis hevur sitið og pilkað og roynt at styra hjá sær sjálvum so væl sum gjørligt.

-Vit hava ógilig domi um eirindaleyfa framferð frá oljufelagunum ígjøgnum skógir, yvir lond og høv, og serliga í tilfatursknum londum, har eingin löggáva hevur forðað fyri frá vinnulivinum, tí frælsa markna-

dárbúskapinum í at hómreiggja sær sum tí lystir. Har kenna vit mangar lagur, har stór landa- og sjóoki, fólka- og áttarbólkar hava ligið eftir.

Útjadarin og miðekið

Hergeir Nielsen visti á, at onnur lond tætt upp at okkum hava hildið tað vera neyðugt at styra hesi risastóru vinnu í ávísan mun og hava löggivið á okinum, og so miðkið meira neyðugt er tað hjá okkum at gera tað sama. Tað er tíð uppá at gera sær greitt, at tað fóroyska oyggjasamfelagið sundurgreinar seg skjótari, enn vit geva okkum fær um. Í hesum døgum hoyra vit bara frá tí størstu miðstæðarkommununi, at hon ætlar sær at seta skattin enn longur niður, barnafrádráttin longur upp, samtíðis sum útjadararkommunurnar ikki hava nakað annað val enn

at hava skattatrystið í topp og barnafrádráttin í botn og annars tær ringastu umstøðurnar.

Og tað verður verri enn. Eitt tað týðningarmiklasta brotið í uppskotinum frá landsstýrismanninum er ikki umrott, Har stendur at orsakað av kolvetnisvinnuni kann vandin fyri ovurhiting av búskapinum gerast so stórur, ja trystið kann bliva gerandiskostur yvir eitt longri tíðarskeið, og ta er tað skjótt at spyrja, um tað er rimuligt at lata hesa nýggju vinnuna sleppa leysa og miðsavna seg, har tann mesta ferðin er á búskapinum og síðani seta búskaparlig tilfok í verk, sum raka alt landið og beina fyri útjadararum enn skjótari, enn gjørt verður við verandi ferð. Tí búskaparlig tilfok skulu væl setast í verk.

Svarið er, segði tingmaðurin viðari, at tað er bæði órimuligt og ábyrgdarleyst at sleppa útlenskum kapitalkreftum leysum í Føroyum og ikki styra teimum. Vit vita, at Suðuroyggin hevur búskaparligu marnuna av kreppuárinum enn at dragast við, og hvegin hevur hon alt, ið eini oljuvinnu torvar, fríðir, uppland, sjúkrahús og stýstus leið at stgla.

Tí helt hann tað vera upplagt at leggja hesa útgerðarstøðina har. Annars fær oyggin ongan part í hesi vinnu. Verður hon loyd har, fær samfelagið stóra nýttu burtur ur henni, og vit loysa mong onnur stór vandamál fyri Suðuroynna í dag.

-Her er einki at bíða við, vit mugu velja, hvat útgerðarstøðin skal vera. Líka

so stórt val tað er, at avgera, hvar útgerðarhavnin skal vera, enn størri val er tað ikki at siga, hvar hon skal vera. Tað kann ikki bera til, at útlendingar skulu siga, hvar hon skal vera segði hann.

Hann bar heldur ongan ótta fyri, at fóroyskt vinnuliv ikki fær eins góðar møguleikar at luttaka í oljuvinnuni, um hon liggur í Suðuroynni ella aðrastaðni í Føroyum.

Hergeir Nielsen var avgjort ikki sámdur við oljuáráðgjafarnar um, at oljuútgerðarhavnin ikki hevur so stóran týðning í leitiskerðinum.

-Tá oljufelagini fara at leita, hava tey brúk fyri einum keikanti til vatn og olju, borútgjerd, proviant, vask, burturkast, reinsing, gistingarhús osfr. Hetta settur krøv til ein keikant, og tá skipini í leitiskerðinum brúka hesar facilitetir skal eingin siga, at tey fara at sleppa teimum, tá framleiðslan tekur seg upp.

Hergeir Nielsen visti á kolvetnislóginu, sum sigur, at tað er landsstýrið, sum tekur avgerð um hetta mál. Tá landsstýrið ikki fylgir lógini og tekur avgerð um, hvar útgerðarhavnin skal vera, so hevur tað fingið flokk at boða frá, at hann fer at taka málið upp í tinginum og loksins at atkvøða um tað. Tá fer so lótingið at atkvøða yvir hovið á landsstýrismanninum.

-Eg haldi, at landsstýrið eigur at umhuga henda spurningin, og tað harmar meg, at hann ikki er avgreiddur longu. Hergeir Nielsen visti aðrastaðni, at bara Mærsk hevur rætt til at vera á Drelnesi. Har kunnu eisini onnur feløg etablera seg.

-Suðuroyggin er í eini serstöðu. Verður oljuvirkssemi aðrastaðni, so gliðir oyggin burtur ímillum eins og hon í dag er tað í samfelagsmenningini segði suðuroyartingmaðurin undir viðgerðina á tingi.